

Írán – příležitosti a rizika vstupu na trh

Helena Horská, hlavní ekonomka, Raiffeisenbank a.s.

Client inspired banking

Íránská islámská republika – základní informace

Hlavní město:	Teherán (تهران)
Rozloha:	1 873 959 km ² (16. na světě; 5x větší než EU)
Nejvyšší bod:	Damávand (5671 m n. m.)
Časové pásmo:	+3:30
Poloha:	32°0' s. š., 53°0' v. d.
Počet obyvatel:	77 176 930 (18. na světě)
Hustota zalidnění:	41 ob. / km ² (128. na světě)
Jazyk:	perština (úřední)
Náboženství:	šiiťští muslimové 90 %
Etnika:	Peršané 65 %, Azerbajdžané 16 %, Kurdové 7 %, ...
Státní zřízení:	islámská republika
Měna:	iránský riál (IRR)
Pracovní týden:	sobota - středa

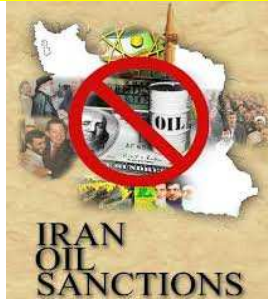
ÍRÁN – průměrně rozvinutá ekonomika s velkým potenciálem

Velikost ekonomiky (HDP v USD, 2014)	425, 33 mld. USD (28. ve světě; 2x větší než česká)
Kupní síla (HDP na hlavu, 2014)	5 422,9 USD (101. ve světě, 1/3 úrovně ČR)
Ekonomická úroveň (HDP na hlavu v PPP, 2014)	17 442,5 (96. ve světě; 1/5 úrovně ČR) vyšší středně příjmová ekonomika
Tempo růstu ekonomiky (2015 / průměr za 15 let)	4,3 % / 3,7 %
Inflace (2014 / průměr za 15 let)	16,2 % / 17 %
Míra nezaměstnanosti v % (2015 / průměr za 10 let)	10,5 % / 12 %
Průměrná čistá měsíční mzda (minimální mzda 2015-16)	464,76 USD (235,6 USD)
Státní rozpočet v % HDP (2015 / průměr na 10 let)	-2,6% / 0,9 %
Vládní dluh v % HDP (2015 / průměr za 10 let)	16 % / 13 %
Zahraniční obchod v % HDP	5%
Zahraniční dluh v % HDP (2014)	1,60%
IRR/USD (oficiální, "stínový" kurz ke konci února'16)	30 191 / 37 080
"DPH" (Sales tax rate, 2015 / 2010)	7% / 3 %
Zásoby ropy a plynu	158 mld. barelů (4. na světě) / 1,2 bn m3 (2. největší na světě)

22/03/2016

ÍRÁN a historie sankcí

Íránská aktiva v US bankách zmražena po útoku v ambasádě v Teheránu

Úplné ekonomické embargo

Odhalena existence tajných nukleárních středisek

Armádní obchody, finanční aktiva

Těžké zbraně
Ropný sektor, transfery technologií, bakovnictví

Ropný sektor

Ropné embargo, zmrazena aktiva národní banky, mezibankovní transakce

Pozastavení sankcí na finanční pohyby, zlato, petrochemický průmysl

Balistický program - firmy a vybraní jedinci

Eliminace sankcí ze strany UN

1979

1995

2002

2007

2010

2012

2014

2016

1996

2006

2008

2011

2013

2015

Sankce proti zahraničním investicím do ropy a zemního plynu

Nukleární/balistický program - sankce na finanční aktiva, vybrané jedince

Produkty pro civilně/armádní využití

Zákaz US bankám figurovat jako zprostředkovatelé

Aktiva a specifické osoby

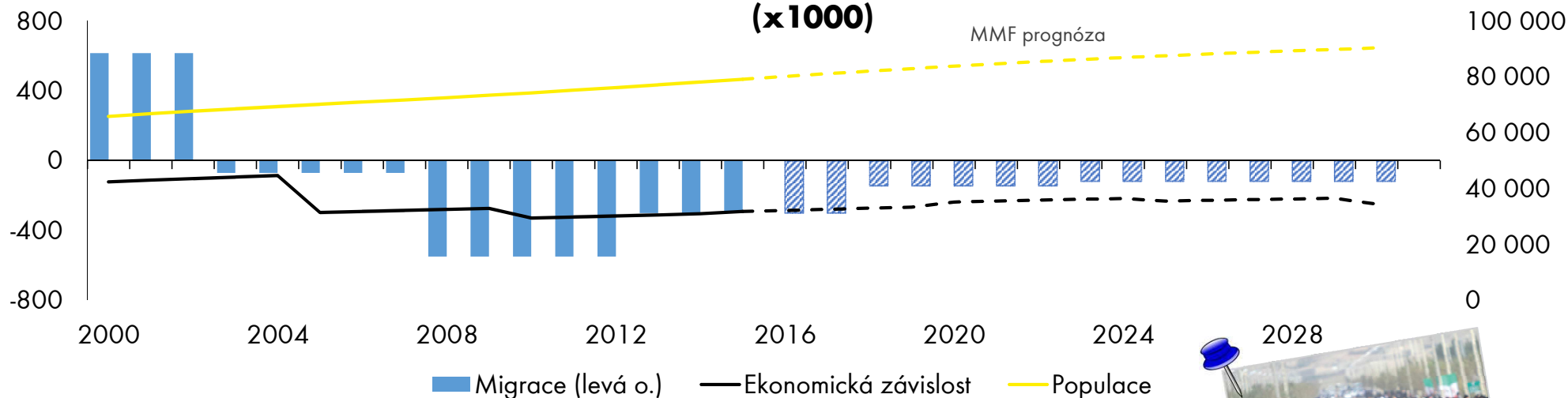
Automobilový sektor, íránská měna

Írán odsouhlasil zrušení sankcí výměnou za ukončení nukleárního programu

- UN
- US
- EU

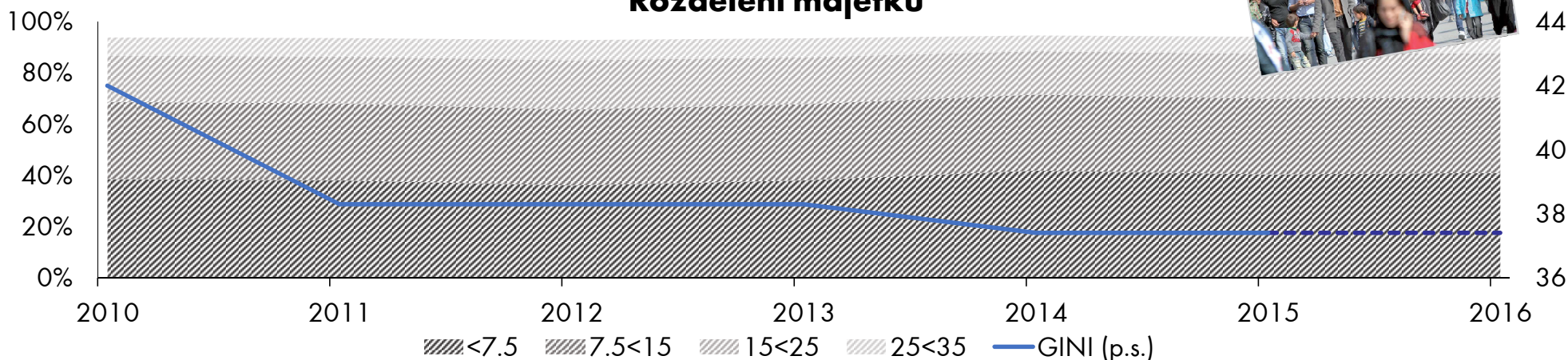
ÍRÁN - obyvatelstvo

Demografické informace (x1000)

Poznámka: podíl populace starší 65 let na populaci ve věku 15-64 let, zdroj: MMF, 2016.

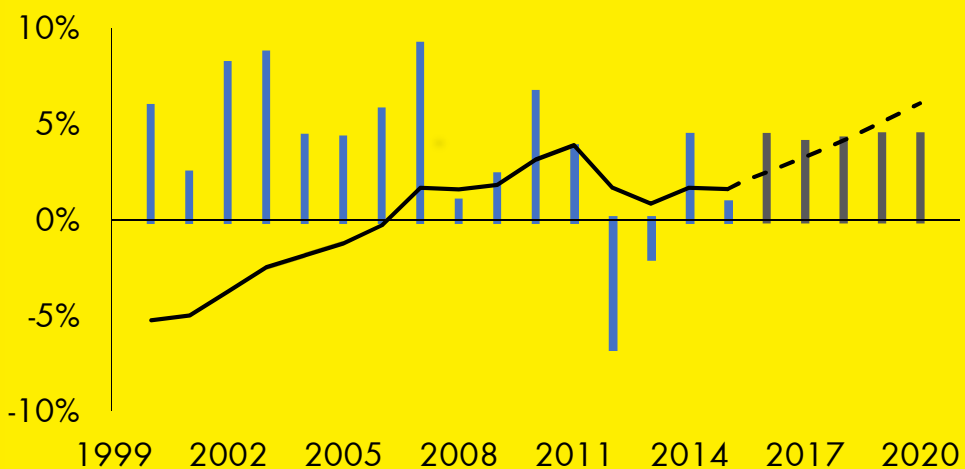
Rozdělení majetku

Poznámka: Procento domácností v dané kategorii dle ročního disponibilního příjmu (v tisících USD)

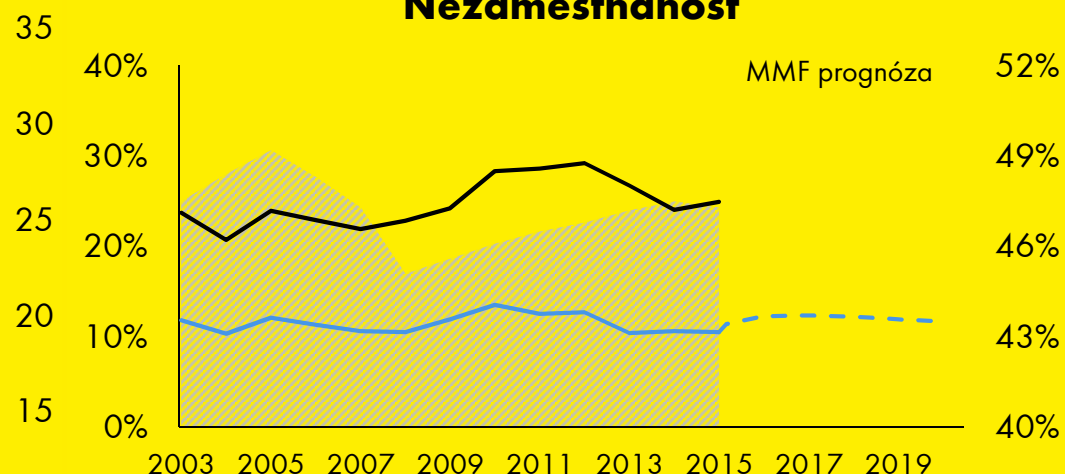
ÍRÁN - Makroekonomické ukazatele

HDP

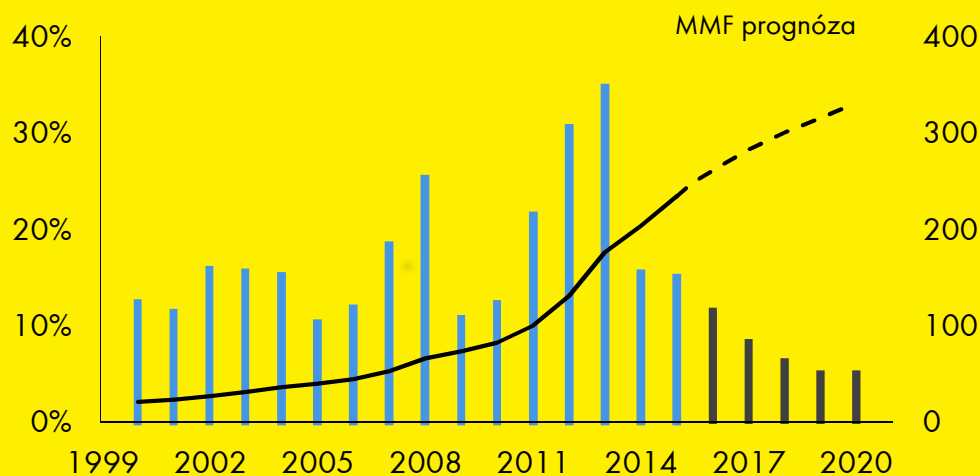
■ Růst HDP (% meziročně) — HDP/osoba (mil. IRR, pravá o.)

Nezaměstnanost

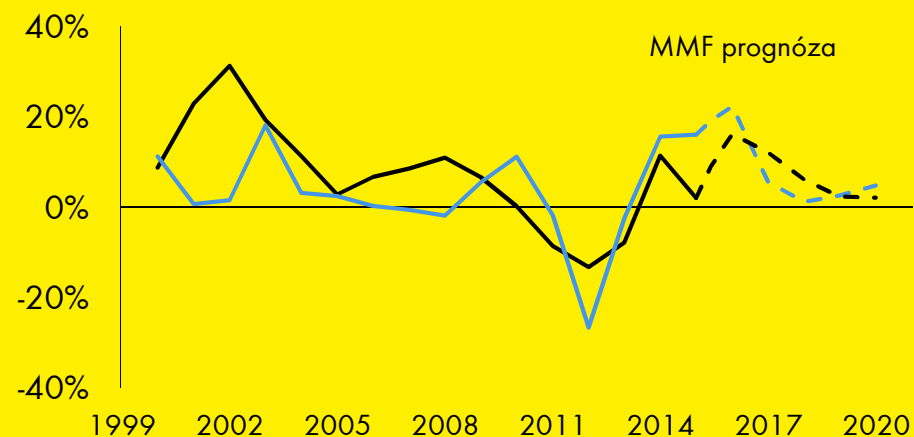
■ Ekonomická aktivita (p.s.) — Celkem — Mladiství

Inflace

■ Inflace (% meziročně) — Index CPI (p.s.)

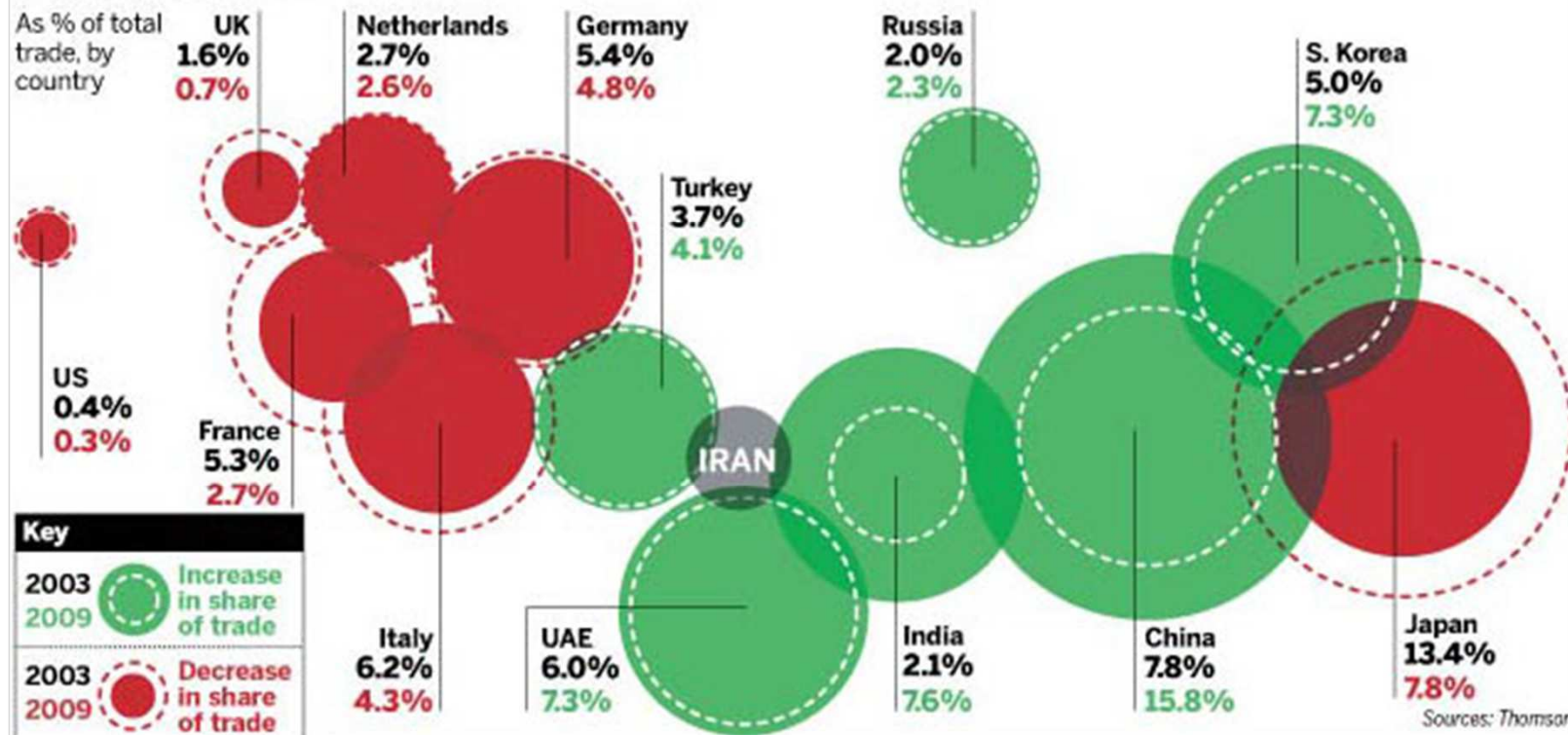
Zahraníční obchod

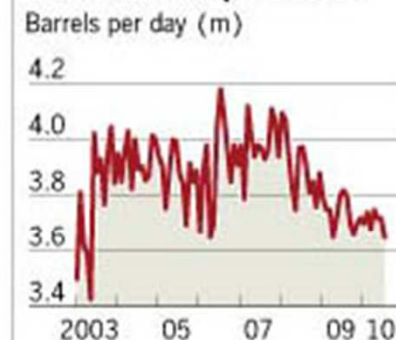
— Import — Export (% meziročně)

ÍRÁN - Dopad sankcí na íránský zahraniční obchod

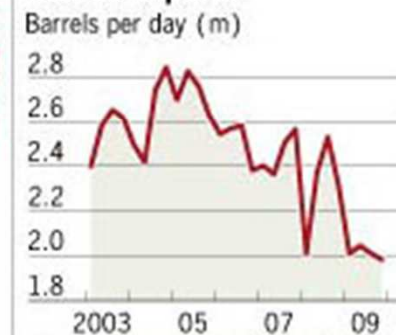
Iran's trading partners

Iran crude oil production

Iran oil exports

Sources: Thomson Reuters Datastream; OECD/IEA; Haver Analytics

2016 Írán vstupuje na trh s ropou

+ 0,5 – 0,6 mil. barelů denně na úroveň cca 3,3 - 3,4 mil. barelů denně (průměr za rok 2017)

Podinvestovaný ropný sektor brání výraznějšímu růstu produkce a vývozu (odhadovaná potřeba investic: 150-200 mld. USD z toho cca polovina na rozvodné sítě)

Konkurenceschopnost – na cestě k efektivitě

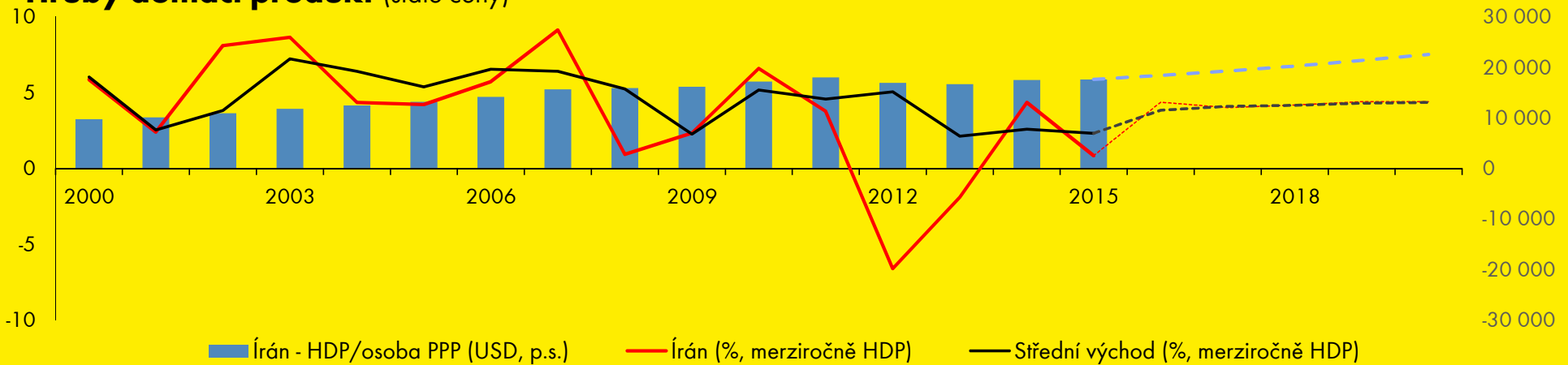
Globální index konkurenceschopnosti

Nejvíce problematické faktory

Hrubý domácí produkt (stálé ceny)

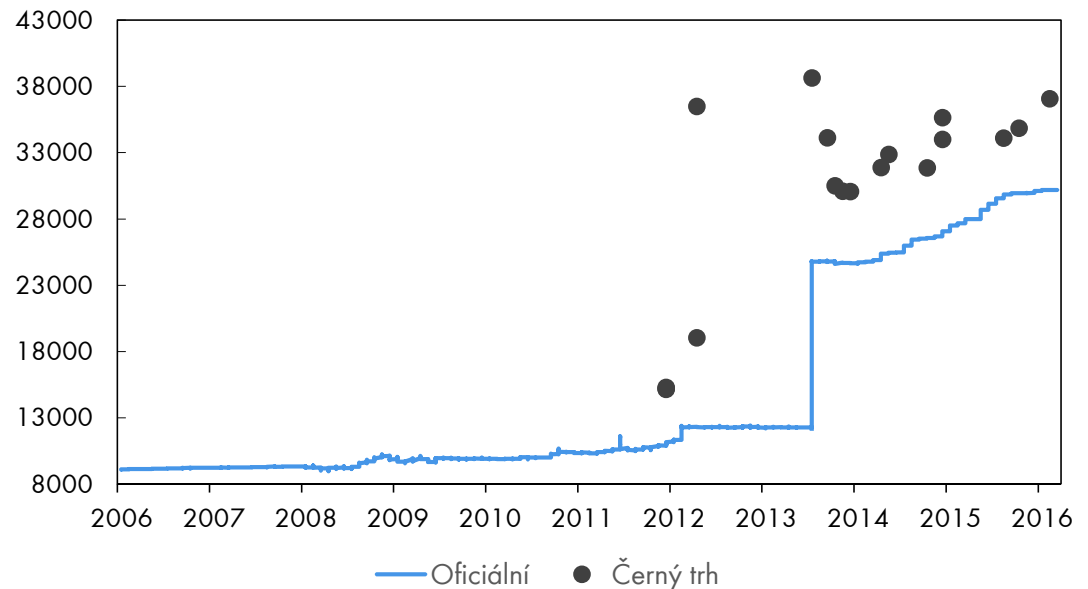

Íránský Riál a monetární politika

Z historie Riálu:

- Směnný kurz íránské měny od roku 2002 v režimu „managed float“.
- Po roce 2010 pozice měny značně ovlivněna uvalením mezinárodních sankcí.
- V důsledku došlo k silnému znehodnocení měny na otevřeném trhu díky omezeným tokům plateb v zahraničních měnách.
- V roce 2013 měna v důsledku vysokého rozdílu oficiálního a tržního kurzu oficiálně devalvována o více než 50%.

Vývoj kurzu USD/IRR

Oficiální kurz se používá při exportu ropy a importu vybraných produktů, sazba „černého trhu“ pak při exportu ostatních produktů mimo ropných a při importu ostatního zboží a služeb.

Aktuální měnová rizika:

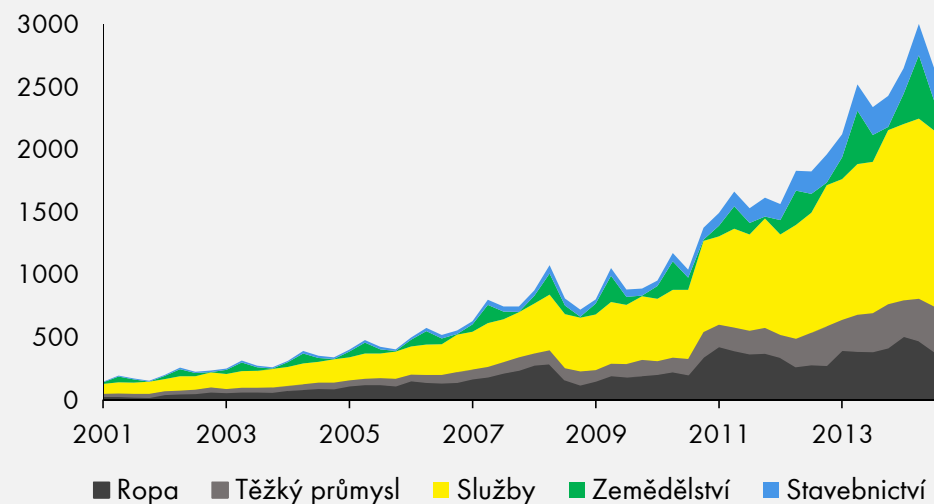
- Po uvolnění mezinárodních sankcí se obecně zlepšil ekonomický výhled země a zvýšila se důvěra v domácí měnu.
- Dle konsensu trhu se očekává mírné oslabení => možnost pozvolného umazání rozdílu mezi oficiálním a „černým“ kurzem.
- Pozice centrální banky pro snížení a stabilizaci inflace by měla být posílena.

Setrvávající rizika – HDP pod lupou

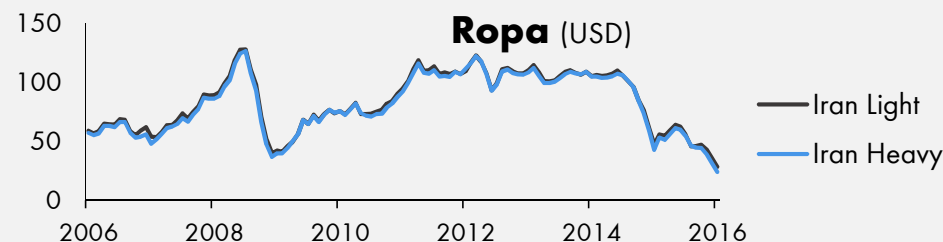
- Dle odhadů až 1/3 HDP Íránu mají pod kontrolou Íránské revoluční gardy (IRGC). Disponují majetkem přes 12 miliard dolarů a vlastní více než 100 společností v klíčových odvětvích ekonomiky – ropný průmysl, stavebnictví, import. Složky IRGC představují pro západní investory značné riziko. Íránské ozbrojené složky stále participují na válečných konfliktech v Sírii či Jemenu.

- Íránská ekonomika je druhá největší na středním východě (po Saudské Arábii) a také v první třicítce zemí světa dle velikosti nominálního HDP. Dle parity kupní síly byla země v roce 2014 na 96. místě.
- **Zemědělství** zaměstnává třetinu pracovní síly. Mezi hlavní produkty patří rýže, kukuřice, bavlna, cukrová třtina, vlna, kůže či hedvábí, včetně produkce masa.
- **Průmysl** byl v minulosti ovlivněn válkami. Dnes mezi hlavní produkci patří petrochemie a výrobky z oceli a mědi. Zastoupen je také automobilový průmysl včetně vlastních značek.
- **Služby** tvoří více než polovinu domácího HDP a významnou část vládních výdajů. Mezi hlavní poskytované služby patří veřejné služby (zdravotnictví, školství, doprava, ...) dále pak komerční služby a služby v oblasti turismu.

Složení HDP (mld IRR, běžné ceny)

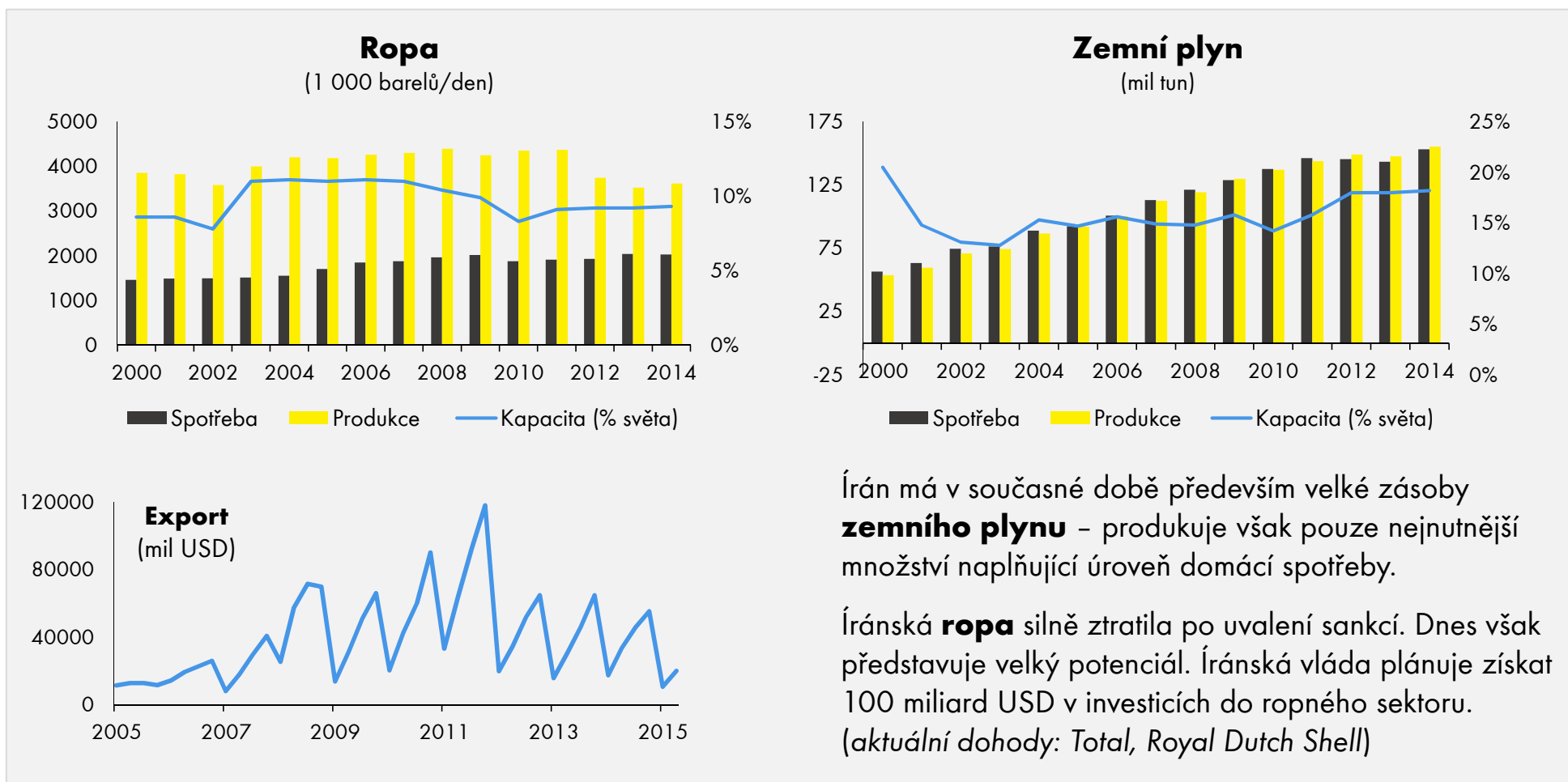

Ropa (USD)

Setrvávající rizika – rovnováha mezi sektory?

- Uvolnění sankcí v rámci JCPOA se týká mimo jiné zejména obchodů s ropou a zemním plynem. Díky silné domácí zásobě lze očekávat větší množství investic právě do tohoto průmyslu. Ostatní odvětví mohou z počátku zaostávat – včetně bankovníctví, kde investoři budou pravděpodobně čekat na dopad US sankcí.

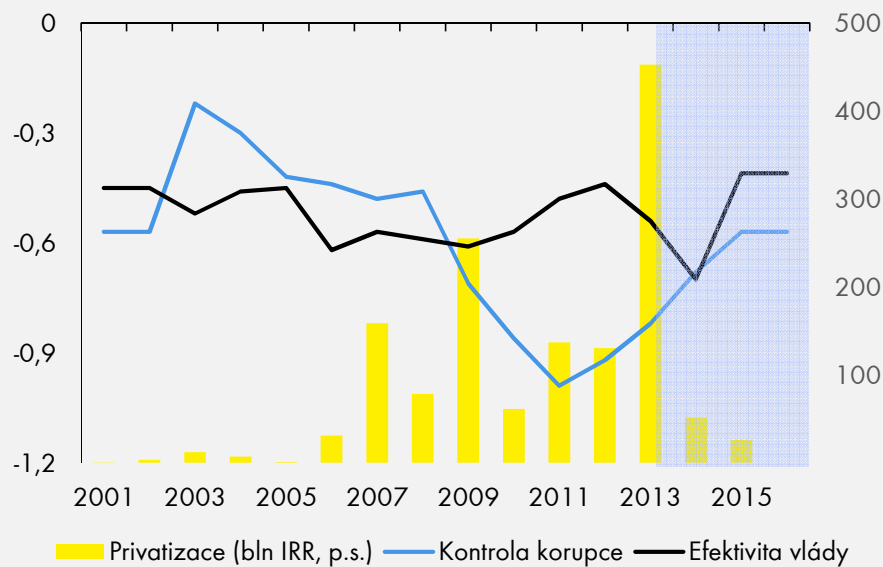
Setrvávající rizika – fiskální politika a reformy

- Většina íránské politiky zůstává protekcionistická bez jasných pravidel pro podnikání. Ekonomika vyžaduje velké množství reforem. „The Foreign Investment Promotion and Protection Act“ z roku 2002 stále silně reguluje zahraniční investice a nechrání proti nacionalismu. Článek 53 ústavy navíc stále zakazuje zahraniční vlastnictví přírodních zdrojů.

AKTUÁLNĚ: Parlamentní volby 2016

- Výsledky únorových voleb nahrávají umírněným konzervativcům a reformistům. Dle průzkumu obyvatelé žádají zlepšení vlastní ekonomické situace namísto dříve očekávané změny politického režimu.

Vývoj privatizace a fiskální politiky

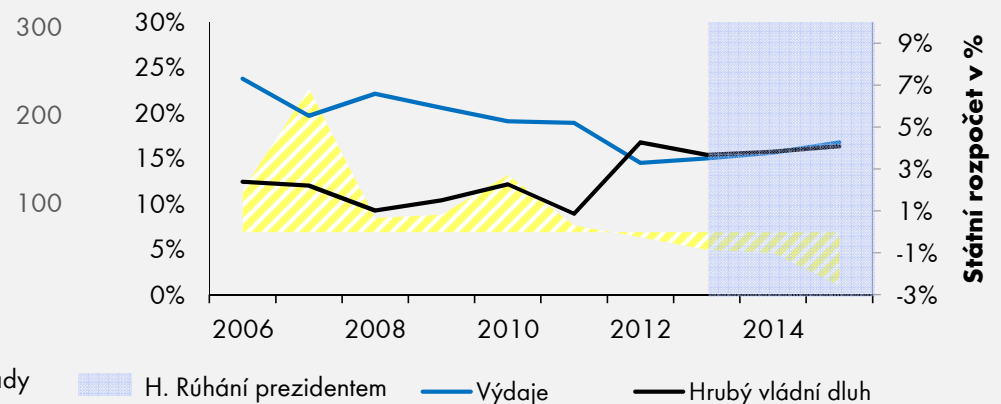

Strukturální reformy a klíčové cíle

- Současný stav ekonomiky vyžaduje množství reforem, zvýšení příjmu z daní a snížení fiskálního deficitu pro dosažení udržitelného růstu a strukturálních změn nutných pro ochranu investic do infrastruktury a kapitálu.
- Vláda v čele s prezidentem Hasanem Rouhanim otevřeně vyjadřuje ochotu provést potřebné reformy včetně značné privatizace státních podniků.

Vládní sektor

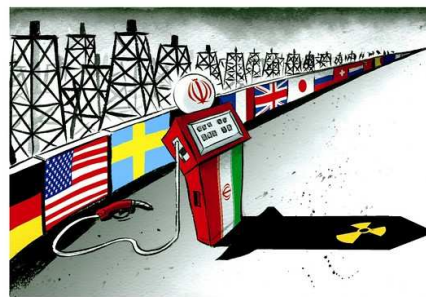
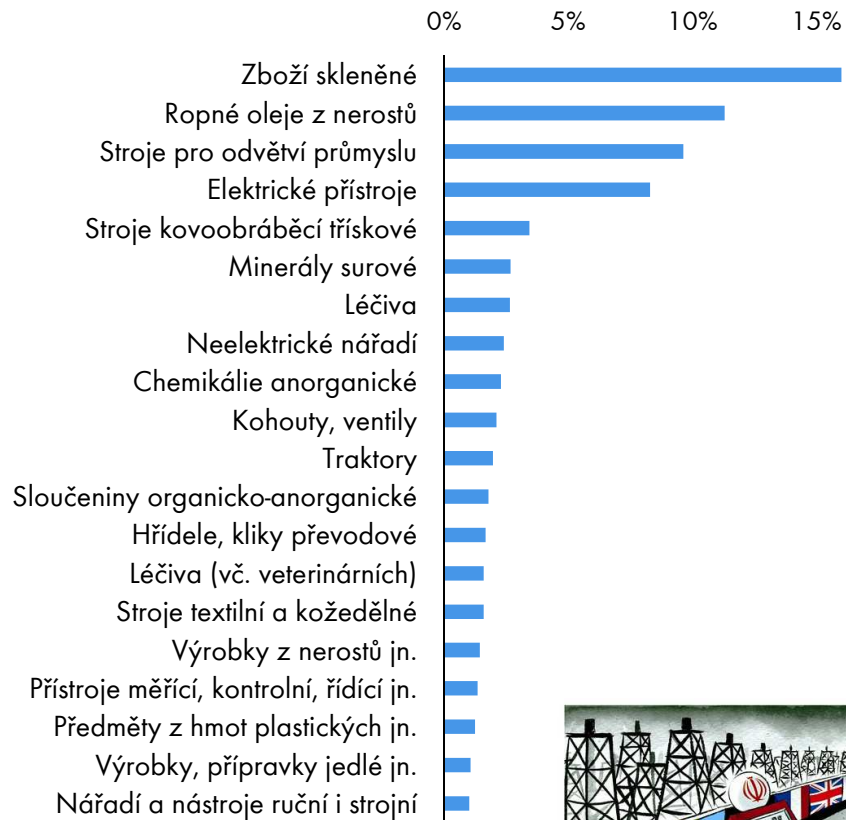
(% z HDP)

Struktura zahraničního obchodu

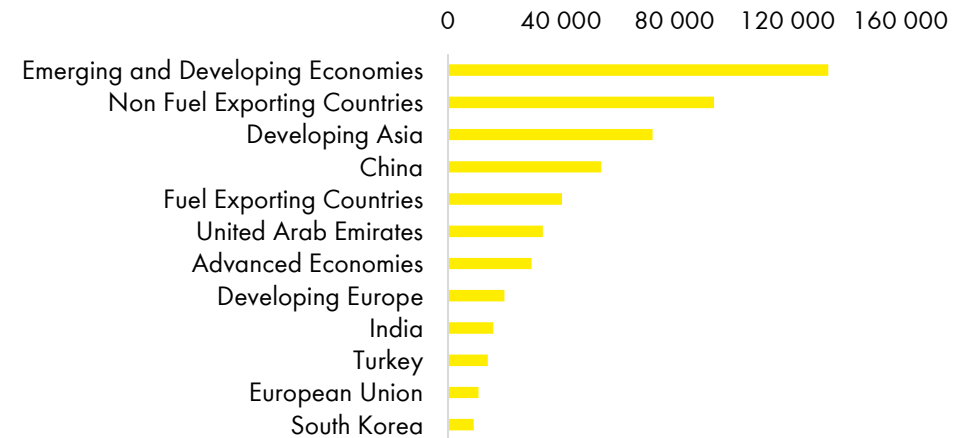
TOP20 exportních artiklů v roce 2015

(% z celkového objemu 927,79 mil CZK)

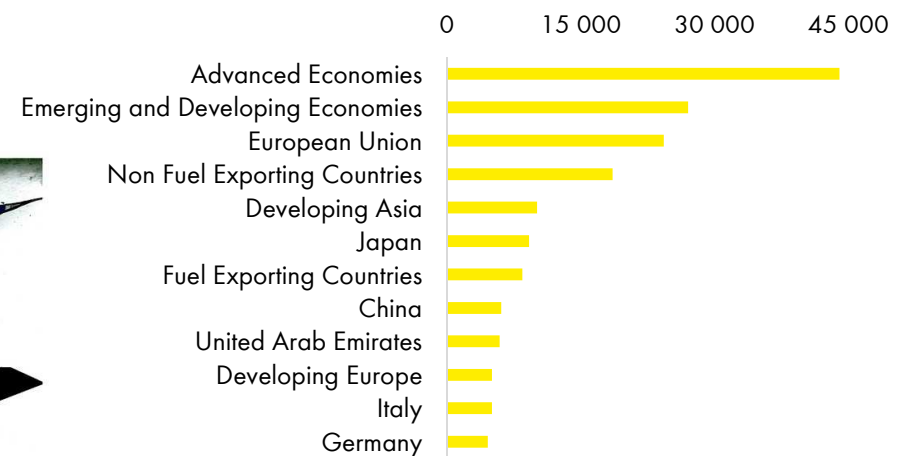
Zahraněční obchod - Írán (2014)

(export+import, mil USD)

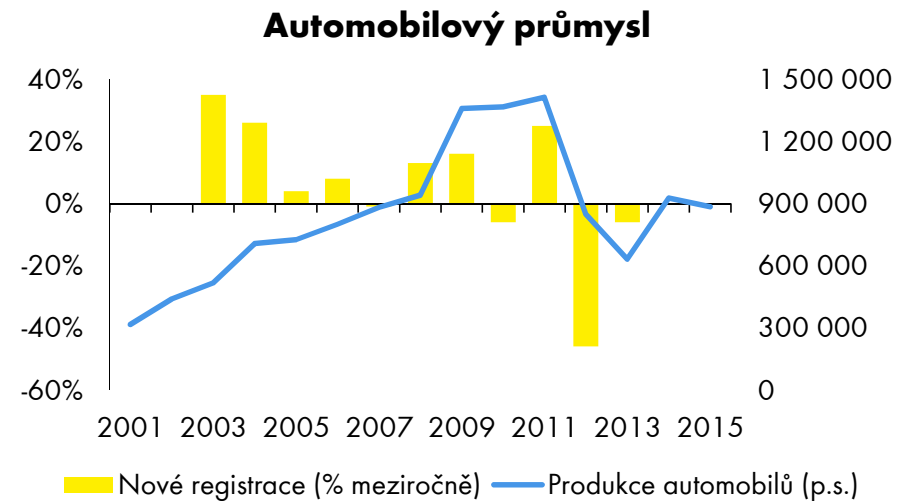
Zahraněční obchod - Írán (2004)

(export+import, mil USD)

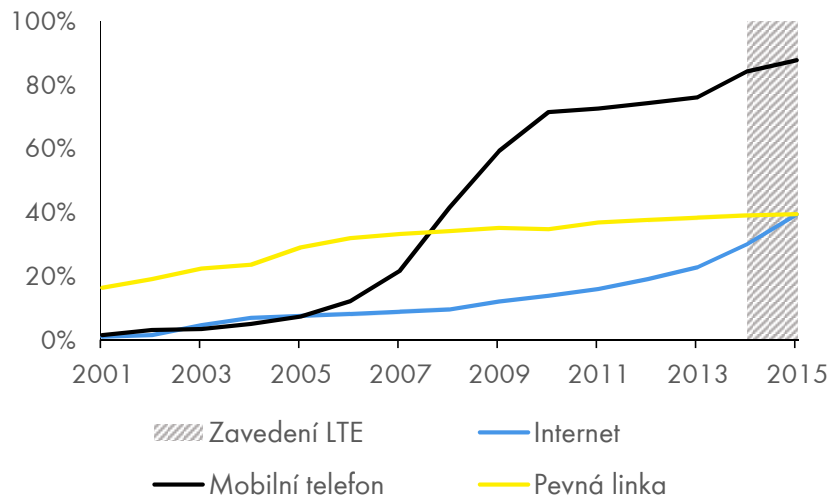
Příležitosti pro český export?

- **Automobilová doprava** zaznamenala po uvalení sankcí silný propad – jak ve výrobě, tak v prodeji. Na trhu velký prostor pro import nových automobilů a pro montážní spolupráci. V současnosti zaplaveni korejskými a japonskými značkami.
- Většinu **výrobků ze dřeva** země díky nedostatečným zásobám dováží. V dohledné budoucnosti je import jedinou možností pokrytí poptávky, avšak na trhu panuje silná konkurence z blízkého zahraničí.

- **Chemický** průmysl prochází bouřlivým rozvojem kapacit s možností proniknout také na blízké východní trhy.
- Vzhledem k rozsáhlým kapacitám země se do budoucna jeví perspektivně také **kovozpracovatelský** průmysl. Některé položky tohoto trhu však stále spadají pod sankční nařízení Evropské unie.
- Široké možnosti uplatnění nabízí také **letecká doprava**. Země disponuje rozsáhlou sítí civilních mezinárodních i vnitrostátních letišť, kterou v blízké době čeká modernizace a možné rozšíření kapacit. Díky stoupající poptávce po rychlé a bezpečné letecké přepravě tak lze očekávat silný rozvoj odvětví (například řízení letového provozu).
- Produkty českého **sklářského** a **keramického** průmyslu mají obecně na Blízkém východě výbornou pověst. Lze tedy využít dobrého jména i v oblasti výrobků s vysokou přidanou hodnotou.
- **Výrobky pro děti** se jeví jako zajímavý doplňkový sektor pro dodavatele. Je nutné však počítat s konkurencí z Číny.

Telekomunikace a internet

- Objem importu ve **stavebním** průmyslu dosahuje vysokých hodnot a stále roste. České firmy nejsou na trhu téměř zastoupeny. Jako perspektivní se tedy jeví možné získání podílu v importu do Íránu.
- V oblasti **strojírenského průmyslu** roste zájem o české stroje a zařízení při modernizaci závodů vzhledem k pozitivní historické zkušenosti.
- V **elektrotechnice** je třeba sázet na kvalitu českých výrobků. Za kvalitu jsou místní ochotni si připlatit.

- Oblasti **telekomunikací a internetu** v posledních letech roste jak počet telefonních přístrojů, tak počet uživatelů internetu. Operátoři a poskytovatelé reagují zkvalitňováním služeb (v roce 2014 zavedeno LTE). Pokryty však stále zůstávají pouze velká města a hlavní dálniční tahy.
- V zemi je nedostatečný systém pro zadržování a distribuci **vody**. Do budoucna lze očekávat modernizaci systému včetně výstavby přehrad a retenčních zařízení. Mimo to, vzhledem k rostoucímu počtu obyvatel, země plánuje navyšovat kapacitu a výstavbu nových čistíren odpadních vod – do budoucna možný vstup českých investorů.
- **Zemědělství a potravinářský** průmysl v zemi zdaleka nestačí na domácí poptávku. Do budoucna se tedy může jednat a trh s velkým potenciálem – import potravin všech druhů.
- Nedostatečnou kapacitou a potřebou modernizace strádá **železniční doprava**. Možnosti pro investory se tak otevírají nejen v oblasti dopravních prostředků, ale také při budování infrastruktury s potenciálem expanze na okolní trhy.

Je již opravdu konec sankcím?

- I přes uvolnění valné většiny sankcí vůči Íránu na finanční transakce ze strany EU, sankce zaměřené na terorismus či lidská práva ze strany EU a US nadále trvají. US navíc v lednu 2016 rozšířilo restriktce na další entity spojené s balistickými testy. EU tyto testy pozorně sleduje a přišpouští opětovné obnovení sankcí.
- Írán při platbách může **upřednostňovat EUR** před USD !!!!

Iran Remains Off Limits To US Banks

World News | Agence France-Presse | Sunday February 14, 2016

Iran remains essentially off limits to US banks, despite the lifting of some US sanctions following the landmark Iranian nuclear deal.

Iran Conducts New Missile Tests Defying US Sanctions

World News | Agence France-Presse | Tuesday March 8, 2016

Iran conducted multiple ballistic missile tests today in an exercise to demonstrate "deterrent power," a move that comes in defiance of US sanctions imposed over its missile programme in January.

13 Mar 2016

Iran 'risks EU sanctions over missile tests' - France

...France says **Iran** could face European sanctions over its recent launch of ballistic missiles. Foreign Minister Jean-Marc Ayrault said sanctions would be taken "if necessary", following talks... in Paris...

News | Middle East

Děkuji za pozornost!!! Držme si pěsti!!!

Disclaimer

Všechny názory, prognózy a informace, včetně investičních doporučení a obchodní idejí, a jakékoliv ostatní údaje obsažené v tomto dokumentu jsou pouze informativní, nezávazné a představují názor Raiffeisenbank a.s. („RB“). Tento dokument nepředstavuje nabídku nákupu nebo prodeje jakéhokoli finančního aktiva nebo jiného finančního instrumentu. Dokument je určen výhradně pro potřeby adresáta a nesmí být kopírován a rozšiřován třetím osobám. RB doporučuje před učiněním jakéhokoli investičního rozhodnutí získání podrobných informací o zamýšlené investici nebo obchodu. RB vypracovala tento dokument s nejvyšší odbornou péčí a v dobré víře, avšak neručí za správnost jeho obsahu ani za jeho úplnost nebo přesnost. RB a RBI obecně zakazuje svým analytikům a osobám reportujícím analytikům být angažován v cenných papírech či jiných finančních instrumentech jakékoliv společnosti, kterou analytik pokrývá, pokud nabytí těchto finančních nástrojů nebylo předem projednáno s oddělením Compliance RB nebo RBI. RB nenesе žádnou odpovědnost za jakékoliv škody nebo ušlý zisk způsobené jakýmkoliv třetím osobám použitím informací a údajů obsažených v tomto dokumentu. Investiční doporučení vytvářená týmem Ekonomický výzkum a jeho pracovníky, jakož i modelová portfolia, obchodní ideje, názory a prognózy jsou pouze obecné a určené pro veřejnost a nikoli individualizované ani určené pro konkrétní osoby v konkrétní finanční situaci a nejsou tedy službou investičního poradenství ve smyslu zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů. Tento dokument není určen pro retailové investory podle pravidel dohledových orgánů Spojeného království a neměl by jim být rozšiřován. Dokument nesmí být rozšiřován nebo distribuován do USA nebo Kanady nebo jejich teritorií; rovněž nesmí být distribuován občanům USA a Kanady. Úplnou informaci dle vyhlášky č. 114/2006 Sb., o poctivé prezentaci investičních doporučení, naleznete na webové stránce Raiffeisenbank a.s. v sekci Analýzy – Disclaimer, viz https://investice.rb.cz/fileadmin/files/disclaimer_RBroker.pdf. Dohledovým orgánem pro Raiffeisenbank a.s. je Česká národní banka, Na Příkopě 28, Praha 4.

Datum: 20.března, 2016

Author: Helena Horská, hlavní ekonomka Raiffeisenbank a.s.

